

Pedagogisch Beleid- en Werkplan

**Buitenschoolse Opvang Moederskind
2022**

Buitenschoolse Opvang Moederskind
Balijelaan 54a
3521 GV Utrecht
Tel.: 030-7600505
Email: info@moederskind.com
Website: www.moederskind.com

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Visie	5
1.1 Visie Moederskind	5
1.2 Pedagogisch doel Moederskind	5
1.3 Visie op de ontwikkeling van kinderen	5
1.4 Visie op opvoeden van kinderen in een groep	5
1.5 Visie op kinderen en vrije tijd	6
1.6 Pedagogische Visie Moederskind	7
1.7 Pedagogische inspiratie	8
2. Pedagogisch handelen bij Moederskind	11
2.1 Opvoedingsdoelen	11
2.2 Intercultureel werken	16
2.3 Themagericht werken en workshops	16
2.4 Kijk! Kindvolgsysteem	17
3. Buitenschoolse opvang Moederskind	18
3.1 Beschrijving van de buitenschoolse opvang	18
3.2 Groepssamenstelling en begeleiding	18
3.3 Basisgroepen en Open deurenbeleid	18
3.4 Speelgoedscan	19
3.5 3 uren regeling	19
3.6 Kinderen die zorg behoeven	20
3.7 Mentorschap	20
4. Dagelijkse opvang	22
4.1 De locatie	22
4.2 Het team	22
4.3 Scholen en vervoer	22
4.4 Dagingvulling tijdens schoolweken	22
4.5 Dagingvulling tijdens vakanties en schoolvrije dagen	23
4.6 Voeding	23
4.7 Televisie en computergebruik	24
5. Speciale momenten	25
5.1 Kennismaken en wennen	25
5.2 Uitstapjes	25

5.3 Veiligheid, uitdaging en regels	26
6. Het individuele kind – Ontwikkeling en buitenwereld.....	27
6.1 Eigenheid, Eigenwaarde en verantwoordelijkheid.....	27
6.2 Zelfvertrouwen en zelfstandigheid	28
6.3 Conflicten, straffen en belonen.....	28
6.4 Lichamelijke beweging	29
7. Tot slot	30

Inleiding

Voor je ligt het pedagogisch beleidsplan van buitenschoolse opvang Moederskind. In dit plan staat beschreven wat onze pedagogische visie is op de ontwikkeling van kinderen en hoe wij dit vertalen in het dagelijks handelen op de buitenschoolse opvang. Wij kijken naar onze rol als opvoeder, naar de mogelijkheden én grenzen van het opvoeden in een groep. Van daaruit stellen wij ons een (pedagogisch) doel en geven wij aan hoe dit doel vorm krijgt.

Het pedagogisch beleids- en werkplan is echter niet alleen van belang voor medewerkers die al in dienst zijn bij de organisatie. Wij willen ouders, nieuwe medewerkers, stagiaires en andere belangstellenden ook inzicht geven in wat wij doen en waarom wij het op deze manier doen. De kwaliteit moet volgens ons gewaarborgd kunnen worden. Met die reden wordt het pedagogisch beleids- en werkplan jaarlijks geëvalueerd en waar nodig aangepast. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met zowel de medewerkers als de oudercommissie van Moederskind.

Wij hopen dat dit beleids- en werkplan u een beeld geeft van de wijze waarop wij op onze buitenschoolse opvang werken. Als u vragen heeft, beantwoorden wij die natuurlijk graag.

Wilma Schaareman, Locatiemanager
Margarethe Sterk, Locatiemanager
Aysegul Arslan en Ozlem Osanmaz, Directie

*om de leesbaarheid van het pedagogisch beleidsplan te vergroten kan:
- waar 'zijn' staat ook 'haar' worden gelezen en visa versa
- waar staat 'ouders', kan ook 'verzorgers' worden gelezen

1. Visie

Inleiding

Elk kind is uniek. De ontwikkeling van een kind is een samenspel van aanleg/karakter van het kind en het opvoedingsklimaat (omgeving). De ervaringen die een kind opdoet zijn onder andere bepalend voor zijn ontwikkeling. Opvoeders moeten inspelen op deze ontwikkeling.

1.1 Visie Moederskind

Moederskind is een buitenschoolse opvang waarbij warme en respectvolle communicatie centraal staat. Kinderen krijgen de ruimte zich te ontwikkelen tot sociale, zelfstandige mensen met voldoende zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel, die hun eigen talenten onderkennen en benutten.

1.2 Pedagogisch doel Moederskind

De visie van Moederskind realiseren we door ruimte te geven voor de eigenheid van elk kind en door situaties binnen de opvanglocatie te creëren die ervoor zorgen dat de kinderen zich prettig, veilig en geborgen voelen.

De pedagogisch medewerkers hebben een begeleidende en stimulerende rol in de ontwikkeling van het kind. Een positieve werkhouding van pedagogisch medewerkers is van essentieel belang.

Elk kind heeft recht op een stimulerende ondersteuning van een deskundige pedagogisch medewerker. Het persoonlijk contact tussen de pedagogisch medewerker, ouders en kinderen staat centraal en dit bereiken we door vertrouwen, veiligheid en geborgenheid te bieden.

1.3 Visie op de ontwikkeling van kinderen

Hechting is de basis voor een gezonde ontwikkeling. Ieder kind heeft een aangeboren aanleg zich aan zijn opvoeder(s) te hechten. Het zoekt van nature de nabijheid van een beschermende volwassene. In de eerste weken van zijn leven ontstaat een sterke band tussen ouder of directe opvoeder en het kind. Als de ouder er is, is het veilig. Later leert een kind dat als de ouder weggaat, zij ook weer terugkomt. Een kind kan zich aan meerdere personen (waarmee het regelmatig omgaat) tegelijk hechten.

Wanneer het kind een zorgzame en liefdevolle band met zijn opvoeder(s) ervaart, vormt dat voor hem een veilige basis van waaruit hij zijn omgeving gaat verkennen. Hij zoekt daarbij steeds naar evenwicht tussen de nabijheid van zijn opvoeders en zijn aangeboren neiging de omgeving te leren kennen. Ieder kind heeft de drang in zich om zich te ontwikkelen. Elk kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. De aanleg en het temperament van een kind, de omgeving (onder andere het gezin, het dagverblijf), de mate waarin het zich veilig kan hechten en de cultuur (met zijn waarden en normen) waarin een kind opgroeit zijn van invloed op die ontwikkeling.

1.4 Visie op opvoeden van kinderen in een groep

Ieder kind heeft de drang in zich om zich te ontwikkelen. Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. De pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen individueel en als groep en houden daarbij rekening met de ontwikkeling van de kinderen. Het bijzondere aan opvoeden binnen de kinderopvang is dat het in een groep met andere kinderen gebeurt. Kinderen leren van elkaar, met elkaar en beïnvloeden elkaar.

De ontmoeting met andere kinderen in de groep vinden we bijzonder waardevol, omdat kinderen al op jonge leeftijd leren relaties aan te gaan en sociale vaardigheden oefenen. Ze ervaren plezier van samen spelen, ze leren rekening houden met elkaar en voor zichzelf opkomen. De kinderen zien veel van elkaar en worden door elkaar uitgedaagd en gestimuleerd.

1.5 Visie op kinderen en vrije tijd

Kinderen van vier tot twaalf jaar maken een enorme ontwikkeling door. Hun wereld wordt groter, het kind doet veel nieuwe indrukken op en de interesses van het kind veranderen. De kinderen worden zelfstandiger en het contact met andere kinderen wordt steeds belangrijker.

Bij het vorm geven van de buitenschoolse opvang gaan wij van de volgende punten uit:

- Ieder kind heeft de drang om zich te ontwikkelen. Wij zien een veilige en vertrouwde omgeving als basis om nieuwe uitdagingen aan te gaan.
- Ieder kind is uniek en heeft een eigen ontwikkeling.
- In de ontwikkeling van kinderen zijn verschillende ontwikkelingsgebieden en ontwikkelingsfasen te onderscheiden. Deze dienen als leidraad voor de begeleiding.
- Kinderen leren door hun ervaringen, door dingen te doen en mee te maken.
- Kinderen hebben de mogelijkheid in zich om de omgeving waarin ze verkeren zelf in te vullen door hun vermogen om creatief te denken en te handelen.
- Kinderen volgen hun eigen weg naar volwassenheid, waarbij opvoeding door volwassenen onmisbaar is.

Wij gaan ervan uit dat de tijd die kinderen bij ons op de buitenschoolse opvang doorbrengen vrije tijd is en dat de kinderen zelf invulling kunnen geven aan deze vrije tijd. Wij werken kind volgend. Wanneer blijkt dat een kind huiswerk heeft en het gewenst is hier aandacht aan te besteden, dan is ook dit mogelijk.

Wij gaan hierbij uit van de volgende punten:

- Bezig zijn is belangrijker dan presteren. Kinderen spelen omdat het een fijne bezigheid is. Door te spelen doen zij ervaringen op en leren ze allerlei nieuwe dingen.
- Het samen bezig zijn is belangrijker dan de uitkomst van de gezamenlijke activiteit. In de contacten met anderen leren kinderen spelenderwijs een aantal belangrijke dingen die van invloed zijn op de ontwikkeling van hun persoonlijkheid.
- In hun vrije tijd bepalen kinderen zelf in principe wat zij doen en met wie. Dit sluit niet uit dat kinderen ook behoefte hebben aan georganiseerde activiteiten, die bieden wij dan ook aan.

Een goede buitenschoolse opvang biedt volgens ons een prettige sfeer waarin ieder kind:

- zich veilig voelt;
- zichzelf kan zijn;
- zijn eigen keuzes kan maken;
- zich serieus genomen voelt;
- zich optimaal kan ontwikkelen;
- met plezier naar de buitenschoolse opvang komt.

1.6 Pedagogische Visie Moederskind

Een positieve benadering

Een positief zelfbeeld is de basis van de hele ontwikkeling, daarom vinden we het belangrijk om te signaleren en op te merken, 'wat vraagt een kind van mij als opvoeder', 'hoe kan ik hier op een positieve manier mee omgaan'. We bieden kinderen veiligheid, vertrouwen en ruimte. Hierdoor krijgen kinderen de mogelijkheid en worden ze gestimuleerd te groeien naar zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Tevens leren ze hiermee respect te hebben voor elkaar, de omgeving en zichzelf.

Voorbeeld uit de praktijk:

Noelle is bijna 12 jaar. Ze gaat volgend jaar naar de middelbare school. Als we buiten spelen in speeltuin de Boog, trekt Noelle samen met de andere oudste kinderen hun eigen plan. Zij spelen vaak achterin de speeltuin, buiten het zicht van de pedagogisch medewerkers. Ze maken daar met elkaar vlogs en laten deze vol trots zien aan de pedagogisch medewerker Nicolien. We stimuleren de groei naar zelfstandigheid.

Een respectvolle benadering

We benaderen kinderen respectvol vanuit de belevingswereld van het kind. We hebben oog voor de eigenheid van het kind en de individualiteit van het kind. Naast individueel contact begeleiden we het kind in de omgang met volwassenen en andere kinderen.

We hebben oog voor details, respect voor elkaar en de dingen om ons heen en de natuur.

Voorbeeld uit de praktijk:

Als de kinderen uit school zijn eten we met elkaar fruit en groente aan tafel. Aan tafel wordt altijd gesproken met elkaar over hoe de dag is geweest, of over een onderwerp dat erg speelt bij de kinderen. Pedagogisch medewerker Samra neemt de dagindeling met ze door. Boris praat door Samra heen. Samra vraagt of Boris even stil kan zijn, omdat hij anders niet weet wat hij allemaal kan doen vandaag. Samra zegt ook dat het haar en de andere kinderen stoort.

Nathan heeft een rijke fantasiewereld. Hij neemt pedagogisch medewerker Nicolien helemaal mee in zijn verhaal. Nicolien stelt vragen terug aan Nathan. Dit zijn open vragen, waardoor er voor hem nog meer ruimte komt om zijn fantasie te kunnen delen.

Een individuele benadering

We luisteren naar elkaar, we nemen elkaar serieus en we gaan in op een vraag. We geven kinderen een mogelijkheid vaardigheden te ontwikkelen en ervaringen op te doen die aansluiten bij hun eigen belangstelling en ontwikkelingsniveau.

Voorbeeld uit de praktijk:

Op de BSO zijn veel verschillende materialen beschikbaar om mee te knutselen. Louis toont zijn interesse in handvaardigheid. Hij krijgt hier energie van. Hij vindt het leuk om met verschillend materiaal aan de slag te gaan.

Een ruimtelijke benadering

We gaan ervan uit dat iedereen zich door de ruimte om zich heen kan ontwikkelen. Daarom bieden we uitdagende en spel activerend ingerichte ruimten waar diverse activiteiten gedaan kunnen worden. We geven kinderen de mogelijkheid zich breed te ontwikkelen. We zorgen voor ruimte, voor creatieve experimenten en het opdoen van nieuwe ervaringen. Nieuwe ervaringen die aansluiten bij de ontwikkeling van kinderen.

Voorbeeld uit de praktijk:

Op de BSO staat een proefjesbox. De kinderen kunnen hiermee experimenteren. Er zitten talrijke ideeën in de box. Naast uitgewerkte ideeën, kunnen kinderen ook hun eigen creativiteit en inbreng kwijt in deze box.

Op de BSO vinden we het belangrijk dat kinderen kunnen doen wat ze willen. Het is hun eigen vrije tijd. Er zijn verschillende hoeken gemaakt waar kinderen in kunnen spelen, maar er is ook een zithoek waar kinderen even kunnen relaxen en boekjes kunnen lezen.

Deze vier pijlers vragen om een actieve en betrokken houding van de pedagogisch medewerkers naar de kinderen. Het kind moet de onvoorwaardelijke steun en het vertrouwen krijgen van de pedagogisch medewerker die voor het kind zorgt.

Dat betekent:

- Dat we elk kind onvoorwaardelijk accepteren zoals het is;
- Dat we elk kind serieus nemen;
- Dat er altijd nabijheid is van een volwassene bij een kind;
- Dat een kind nooit geïsoleerd mag worden.

Dit zijn de vuistregels van Moederskind, deze zijn rand voorwaardelijk voor de uitvoering van onze pedagogische visie.

1.7 Pedagogische inspiratie

Thomas Gordon

Thomas Gordon (1918-2002) was een Amerikaanse klinisch psycholoog die vooral bekend is geworden door de Gordon methode. Bij de Gordon methode worden er verschillende communicatietechnieken gebruikt om gelijkwaardige, plezierige relaties in stand te houden en onbegrip te voorkomen. Het gaat om communicatietechnieken als actief luisteren, ik-boodschap, overschakelen en de overlegmethode.

De Gordon methode gaat uit van gelijkwaardigheid in relaties, zodat iedereen zichzelf kan zijn en zijn verantwoordelijkheid neemt, rekening houdend met de ander. In opvoedingsrelaties betekent dit dat de opvoeder het kind in zijn waarde laat en respectvol benadert. Het systeem benadrukt de effectieve communicatie en oplossingsgerichte conflicthantering. Het win-win principe staat centraal.

Thomas Gordon bij Moederskind

De Gordon methode houdt in de praktijk in dat kinderen gerespecteerd en gehoord worden. De pedagogisch medewerkers gebruiken deze communicatietechniek tijdens hun contact met de kinderen. De regie blijft altijd bij de pedagogisch medewerkers zonder dat deze een autoritaire houding heeft ten opzichte van de kinderen. We maken bij Moederskind gebruik van de onderstaande onderdelen vanuit het gedragsraam van de Gordon Methode;

Gedrag en oordeel

In de Gordon methode is het verschil maken tussen gedrag en oordeel een belangrijke vaardigheid. Gedrag is wat je feitelijk hoort en ziet en een oordeel is wat je denkt bij het horen en zien van bepaald gedrag. Bijvoorbeeld:

Gedrag	Oordeel
Tijn kiept de bak lego om	Wat is Tijn weer vervelend
Gijs speelt met de knikkerbaan	Gijs is altijd zo lief aan het spelen
Fien en Marie slaan elkaar	Fien en Marie zitten de hele tijd te klieren

Als pedagogisch medewerker is het belangrijk om goed onderscheid te maken tussen het werkelijke gedrag van een kind en je eigen beleving. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een pedagogisch medewerker het gedrag van Tijn (in het bovenstaande voorbeeld) als onacceptabel ervaart omdat het voor extra werk zorgt. Je kunt ook anders naar het gedrag van Tijn kijken. Hij wil misschien wel een nieuwe vaardigheid aanleren. Als een kind iets doet wat in de ogen van een pedagogisch medewerker onacceptabel is dan stelt zij het gedrag van het kind ter discussie en niet het kind zelf. De pedagogisch medewerker zal vanuit een houding van actief luisteren proberen het kind beter te begrijpen.

Actief luisteren

Actief luisteren is een vaardigheid waarbij je een kind dat een probleem heeft, aanmoedigt meer over het probleem te vertellen zonder dat je zijn probleem overneemt. Actief luisteren doe je door op een empathische manier de beleving en/of gevoelens van het kind weer te geven. Om vervolgens met het kind af te stemmen of deze weergave klopt.

Jonge kinderen kunnen soms niet zo goed vertellen wat hun dwars zit. Het geeft hen veel steun als een pedagogisch medewerker pogingen doet om hun gedrag te vertalen in wat ze eigenlijk willen zeggen.

Bijvoorbeeld

Het kind zegt/doet	Mogelijke actief luisterzin
Ik mis papa	Je wilt het liefst bij papa zijn, hè?
Schuift boos zijn fruit weg	Je hebt helemaal geen zin om te eten geloof ik
Een kind huilt heel hard	Ik zie je huilen, ben je verdrietig? kan je mij vertellen wat er gebeurd is?

De ik-boodschap

Het praten in de ik-boodschap is een kernbegrip in de Gordon methode. Bij de ik-boodschap praat je vanuit jezelf met als doel je gevoel of mening met anderen te delen.

Bijvoorbeeld: Ik vind het leuk om buiten te spelen.

Het tegenovergestelde van de ik-boodschap is de jij-boodschap. Hierin zit vaak een oordeel, verwijt of beschuldiging.

Bijvoorbeeld: Kan je nou eens je mond houden?

Onze voorkeur gaat uit naar het communiceren met kinderen in de ik-boodschap, omdat we dit een positievere manier van communiceren vinden.

Overschakelen

Overschakelen is een situatie waarbij de pedagogisch medewerker in een conflict met het kind het ene moment actief luisterend en het andere moment de ik-boodschap gebruikt. Als een pedagogisch medewerker tijdens een conflict met een kind herhaaldelijk de ik-boodschap gebruikt en de boodschap komt niet aan, dan is raadzaam om mee te bewegen met het kind en over te gaan op actief luisteren.

Een pedagogisch medewerker kan op de volgende manieren met een kind mee bewegen:
Ruilen: een kind wil een muts niet op zetten → je ruilt dit voor een sjaal of capuchon
Een beperkt aantal keuzes geven: kiezen uit broodbeleg → wil je jam of smeerkaas op je brood?
Omgeving aanpassen: kind is onrustig vanwege drukte op de groep → met de drukere kinderen even naar buiten gaan zodat de groep wat rustiger wordt.

Grenzen stellen

Soms vertonen kinderen onacceptabel gedrag, zoals vechten, schreeuwen of iets naar iemand gooien. Onacceptabel gedrag kan de pedagogisch medewerker via de confronterende ik-boodschap met het kind bespreken.

De confronterende ik-boodschap bestaat uit drie delen: gedrag, gevoel, gevolg.

Gedrag: Een kind laat een viltstift zonder dop op tafel liggen.

Gevolg: De stiften drogen uit en de andere kinderen kunnen niet meer kleuren

Gevoel: ergernis, boosheid.

De confronterende ik-boodschap wordt:

‘Als je de viltstiften zonder dop laat liggen, vind ik dat erg vervelend, want ze drogen dan uit en dan kan niemand er meer mee kleuren.’

Grenzen stellen bij schoolkinderen

Vanaf dat het kind drie a vier jaar is kunnen ze zich steeds beter verplaatsen in een ander. Vanaf die leeftijd is het mogelijk om de confronterende ik-boodschap te gebruiken.

Pedagogisch medewerker zegt: ‘Thijs, je brood. Als je het brood op de grond gooit, dan wordt het vies. Dat vind ik zonde. Stop je brood maar in je mond Thijs.’

Complimentjes geven

Bij gewenst gedrag van kinderen gebruiken mensen vaak complimentjes als:

‘Wat een mooi schilderij heb je gemaakt’

‘Dat heb je knap gedaan’

De bovenstaande complimenten zeggen iets over het kind en niet over het positieve gevoel van de boodschapper bij wat het kind doet. Een alternatieve manier om een compliment te maken in de Gordon methode is de positieve ik-boodschap.

Bij de positieve ik-boodschap vertel je duidelijk welke prettige gevoelens het concrete gedrag van het kind bij je oproept, zonder een oordeel over het kind te geven.

‘De kleuren die je hebt gebruikt vind ik prachtig’

2. Pedagogisch handelen bij Moederskind

Inleiding

De mens kan niet zonder opvoeding. Opvoeden is het begeleiden van kinderen op weg naar hun volwassenheid. Volgens pedagoog Langeveld zou je als opvoeder niet continue nadrukkelijk moeten opvoeden. Het beste is, als de opvoeder zelf bewust handelt, maar dat het voor het kind zo onopgemerkt mogelijk is. Bij de opvoeding speelt de voorbeeldfunctie van de opvoeder een grote rol. In een opvoedingssituatie is een relatie met wederzijds vertrouwen tussen opvoeder en kind onmiskenbaar.

2.1 Opvoedingsdoelen

Onze pedagogische werkwijze is gebaseerd op de vier opvoedingsdoelen die in de Wet Kinderopvang zijn geformuleerd:

- het bieden van emotionele veiligheid;
- gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties;
- gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties;
- gelegenheid bieden tot het eigen maken van waarden en normen.

2.1.1. Veiligheid en vertrouwen - Emotionele veiligheid

Een gevoel van emotionele veiligheid bij kinderen wil zeggen dat het kind zich veilig en geborgen voelt. Als een kind zich emotioneel veilig voelt zal het zich op een normale manier ontwikkelen. De emotionele band tussen, ouders, familie en kinderen is hecht en langdurig en ontstaat door frequent (intiem) contact. De band tussen pedagogisch medewerkers en het kind moet net als iedere relatie eerst worden opgebouwd. Bij de start van de opvang (wenperiode) heeft de pedagogisch medewerker het doel om een warme en persoonlijke relatie met het kind op te bouwen en deze ook te onderhouden.

Buitenschoolse opvang Moederskind creëert een gevoel van emotionele veiligheid voor het kind door:

- Affectie te tonen in de vorm van een knuffel, troosten, op schoot nemen, aai over de bol geven;
- Het kind het gevoel geven dat het er mag zijn;
- Het kind op een respectvolle manier te benaderen;
- Het aanbieden van een wenperiode;
- Een vaste dagindeling;
- Een vaste basisgroep;
- Vaste pedagogisch medewerkers op de groep;
- Kinderen duidelijk grenzen te geven, wat wel en niet mag.

2.1.2 Ieder kind uniek - Persoonlijke ontwikkeling

Persoonlijke competenties zijn persoonskenmerken die kinderen in staat stellen om allerlei type problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Persoonlijke competenties zijn bijvoorbeeld veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Kinderen hebben een aangeboren drang om de wereld om zich heen te ontdekken en om zelfstandig te zijn.

We besteden aandacht aan het stimuleren van de volgende persoonlijke ontwikkelingsstaken:

- Communicatieve ontwikkeling;
- Motorisch-zintuiglijke ontwikkeling;
- Cognitieve ontwikkeling;
- Creatieve en beeldende ontwikkeling;
- Zelfstandigheid en zelfbeeld.

Per ontwikkelingstaak wordt eerst kort uitgelegd wat ermee bedoeld wordt, vervolgens verwoorden we hoe de pedagogisch medewerkers deze ontwikkelingstaak stimuleren.

Communicatieve ontwikkeling

In het begin verloopt de communicatie met kinderen via lichaamstaal: oogcontact, glimlachen en aanraken. Naarmate kinderen ouder worden ontwikkelt ook de verbale communicatie. Bij een schoolkind is de uitspraak vaak al goed, een kind gebruikt langere zinnen en het woordbegrip is ruim. Kinderen ontwikkelen zich verder in abstracte begrippen, articulatie en grammaticale regels naarmate zij ouder worden.

We besteden veel aandacht aan de ontwikkeling van taal bij de kinderen. De pedagogisch medewerker praat, leest en vertelt veel. Ze brengt geduld en respect op voor behoeften van de kinderen. Met name tijdens 'een-op-een' en tafel momenten is hier aandacht voor door dit moment te benutten om met kinderen contact te leggen. Kinderen imiteren graag, dat is met taal ook het geval.

De pedagogisch medewerker stimuleert de ontwikkeling van taal en communicatie door:

- 1-op-1 momenten creëren en benutten;
- Voorwerpen, handelingen en gedrag te benoemen;
- Het voorlezen van kinderboeken en de kinderen bij de verhalen betrekken door ze vragen te stellen;
- Met de kinderen gesprekken te voeren, bijvoorbeeld aan tafel of individueel;
- Goed te luisteren naar de kinderen;
- Liedjes te zingen zodat de kinderen zich geheel kunnen uitleven met zang en dans, en tegelijkertijd taal oefenen.

Motorische-zintuiglijke ontwikkeling

De Lichamelijke ontwikkeling van kinderen wordt onderverdeeld in de grove en fijne motoriek en het ontwikkelen van de zintuigen.

Onder grove motoriek wordt verstaan, de samenhang en bewegingen van armen, benen, romp, zoals trappelen, steunen, zitten, rollen, gooien, lopen, buigen en springen. Onder fijne motoriek verstaan we de fijne oog-hand coördinerende bewegingen zoals vasthouden, aankleden, eten met bestek, puzzelen en bouwen met lego/knex. Een goede motoriek is een belangrijke voorwaarde om samen te kunnen spelen. Het is belangrijk om kinderen in hun motorische ontwikkeling te (blijven) ondersteunen door middel van spel, bewegingsactiviteiten en bewegingsruimte, zowel binnen als buiten.

Onder de zintuiglijke ontwikkeling verstaan we ruiken, proeven, zien, horen en voelen.

De pedagogisch medewerker stimuleert de motorische en zintuiglijke ontwikkeling door:

- Te knutselen met verschillende materialen;
- Dans- en bewegingsspele te doen;
- Te tekenen en te puzzelen;
- Herhaaldelijk gebruik maken van voorwerpen die de zintuigen prikkelen zoals hoe ze klinken, aanvoelen, smaken en ruiken;
- Constructiemateriaal aan te bieden zoals kapla en lego.

Cognitieve ontwikkeling

Bij de cognitieve ontwikkeling van kinderen staat het denken, voelen en ontdekken centraal. Kinderen willen vooral weten hoe hun wereld en alles daaromheen in elkaar zit.

De pedagogisch medewerker stimuleert de cognitieve ontwikkeling van kinderen door:

- Spelletjes met de kinderen te spelen, waardoor ze te maken krijgen met samenwerken, winnen-verliezen, regels;
- Het inzichtelijk maken en benoemen van emoties en bedoelingen bij het samenspelen;
- De kinderen verbanden uit te leggen tussen oorzaak en gevolg;
- De kinderen zelf op onderzoek te laten gaan tijdens hun spelactiviteiten en daarmee hun eigen ervaringen op te doen. Zo zal de pedagogisch medewerker kinderen bij het vrij spelen stimuleren om verschillende items te onderzoeken en bijvoorbeeld iets uit de kast pakken en ermee aan de slag gaan;
- Meerdere zintuigen te gebruiken bij het ontdekken van de wereld om hun heen.

Creatieve en beeldende ontwikkeling

Het stimuleren van de creativiteit wordt vooral gerealiseerd door kinderen te laten kennismaken met diverse materialen en met zang en dans. Zo wordt er bijvoorbeeld gewerkt met klei, verf, deeg, zand en water. Deze manier van experimenteren is belangrijk omdat een kind wordt aangemoedigd om nieuwe ervaringen op te doen, te exploreren en dingen op een wijze te doen die voor hem bevredigend is.

De pedagogisch medewerker stimuleert de creatieve ontwikkeling door onder andere:

- Fantasiespel te spelen en stimuleren;
- Te dansen;
- Te zingen en muziek te luisteren;
- Te tekenen, verven en knutselen;
- Te bouwen en constructies met bijvoorbeeld lego en kapla te maken.

Zelfstandigheid en zelfvertrouwen

Door kinderen positief te benaderen en te wijzen op wat ze kunnen, krijgen ze meer zelfvertrouwen en worden ze steeds zelfstandiger.

Kinderen krijgen bij Moederskind de mogelijkheid om zichzelf te zijn en een eigen ik te ontwikkelen. Naarmate kinderen ouder worden, vertrouwen ze steeds meer op hun eigen kennis en vaardigheden om handelingen uit te voeren en kleine problemen op te lossen.

De pedagogisch medewerker stimuleert de zelfstandigheid en het zelfvertrouwen door:

- Kinderen zelf te laten kiezen waarmee ze willen spelen;
- Bij te dragen aan een positief zelfbeeld van het kind door complimenten te geven;
- Kinderen bewust te laten worden van hun identiteit, sekse, leeftijd en persoonlijke kenmerken;
- Kinderen de mogelijkheid te bieden zich te uiten;
- Zoveel mogelijk zelf de problemen op te laten lossen;
- Kinderen laten helpen bij kleine huishoudelijke taken, fruit klaar zetten of de tafel schoon te maken.

2.1.3 Ik, Jij, Wij – Sociale ontwikkeling

Sociale competenties zijn vaardigheden en kennis die het kind nodig heeft in de omgang met anderen, waarbij rekening wordt gehouden met zowel zijn eigen belangen als die van anderen. Kenmerkend voor de sociale ontwikkeling is dat het kind zich in toenemende mate zelfstandig kan bewegen in de omgeving en de samenleving.

We besteden aandacht aan de volgende sociale ontwikkelingstaken:

- Rekening houden met anderen;
- Hulp vragen en ontvangen;
- Samen spelen;
- Gevoel van erbij horen;
- Bijdragen aan het geheel en helpen.

Per ontwikkelingstaak wordt eerst kort uitgelegd wat ermee bedoeld wordt, vervolgens verwoorden we hoe de pedagogisch medewerkers deze ontwikkelingstaak stimuleren.

Rekening houden met anderen

Het kind gedraagt zich zo dat anderen niet te veel gehinderd of gekwetst worden door hetgeen hij doet of zegt.

De pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen om rekening met elkaar te houden door:

- Zelf het goede voorbeeld te geven;
- Gevoelens van het individuele kind te zien en ze te verwoorden naar ander de kinderen toe en naar het kind zelf;
- Kinderen te leren om op hun beurt te wachten;
- De kinderen sociale basisregels uit te leggen van wat wel en wat niet mag.

Hulp vragen en ontvangen

Het vragen en ontvangen van hulp zijn belangrijke vaardigheden als het op samenwerken aankomt. Omdat het vragen en ontvangen van hulp niet vanzelfsprekend is, stimuleert de pedagogisch medewerker dit.

De pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen om hulp te vragen en te ontvangen door:

- Actief naar het kind te luisteren;
- Elkaar te helpen tijdens het gezamenlijke spel zoals een puzzel of bordspel;
- Positieve eigenschappen te benoemen, zoals kinderen die elkaar troosten.

Samen spelen

Kinderen spelen in de verschillende ontwikkelingsfasen op een andere manier met elkaar samen, maar in elke ontwikkelingsfase imiteren kinderen gedrag van elkaar. In het begin spelen kinderen vluchtig en oppervlakkig samen door elkaar aan te raken, (soms) voorwerpen te delen of samen te lachen. Naarmate kinderen ouder worden zijn ze steeds meer in staat om bewuster met andere kinderen samen te spelen, bijvoorbeeld via fantasie- en rollenspel.

De pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen samen te spelen door:

- Het gebruiken van voorwerpen en materialen die uitnodigen om samen te spelen zoals een bal, lego of klimrek;
- Het spelen van kring- en gezelschapsspelen;
- Mee te spelen met het spel van het kind, zodat we de kinderen kunnen begeleiden met het samen spelen vanuit hun eigen spel;
- De kinderen te begeleiden tijdens conflictsituaties. Daarbij laat de pedagogisch medewerker de kinderen zoveel mogelijk zelf de problemen oplossen.

Gevoel van erbij horen

Kinderen hebben net als iedereen sterk het gevoel ergens bij te willen horen. Het streven naar een eigen plaats in een groep is een normaal sociaal doel.

De pedagogisch medewerker geeft kinderen het gevoel dat ze erbij horen door:

- Op de groep een sfeer te creëren waarbij alle kinderen zich thuis voelen (bijvoorbeeld samen aan tafel te eten)
- Kinderen het gevoel te geven dat ze er mogen zijn;
- Ouders op een vriendelijke manier te benaderen;
- Uitstapjes te maken met de kinderen.

Helpen

Door het kind te laten helpen voelt het kind zich nuttig en betrokken.

De pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen om te helpen door:

- Kinderen te betrekken bij het tafeldekken, boodschappen doen, het voorbereiden van feesten, oudere kinderen de jongere kinderen te laten helpen;
- Kinderen zelf speelgoed op te laten ruimen na het spelen.

2.1.4. Jong geleerd is oud gedaan - Waarden en normen

Bij het opvoeden van kinderen speelt het overbrengen van waarden en normen een grote rol. Gedag zeggen bij het binnenkomen en weggaan en mensen bij hun naam noemen zijn duidelijke omgangsvormen. Ook op de beurt wachten, iets vriendelijk vragen en niet vloeken zijn voorbeelden van belangrijke normen en waarden. Kinderen leren deze normen en waarden in de gezinssituatie, de basisschool, de buitenschoolse opvang en de rest van de samenleving.

Kinderen leren deze waarden en normen door oefening en de aanwezigheid van de volwassenen als rolmodel. De thuissituatie zal niet altijd overeenkomen met het opvoedingsklimaat van de buitenschoolse opvang. We staan op een positieve manier stil bij al die mogelijke verschillen.

Bij Moederskind hechten we veel waarde aan vieringen. Het zorgt voor een versterking van de groepsband. Naast vieringen vinden we dat rituelen ook belangrijk zijn voor kinderen. Het biedt kinderen structuur. Dat zorgt weer voor een veilig gevoel, wat ook een basis is om zich goed te kunnen ontwikkelen. Rituelen doen zich voor op vaak terugkerende momenten van de dag zoals aan tafel gaan en naar buiten gaan.

We bieden kinderen op de volgende manieren de kans om zich waarden en normen eigen te maken:

- Zelf het goede voorbeeld geven;
- Elkaar bij de naam aanspreken;
- Elkaar te begroeten (medewerkers, kinderen en ouders);
- Elkaar geen pijn doen. Als een van de kinderen een ander kind (per ongeluk) pijn doet, wordt het betrokken bij het troosten van het andere kind;
- Geen speelgoed afpakken;
- Geen vieze of lelijke woorden gebruiken;
- Geen kinderen pesten;
- Kinderen leren om zelf hun speelgoed op te ruimen;
- Geen speelgoed stuk te maken;
- Kinderen accepteren zoals ze zijn. Ieder kind is een individu en alle kinderen zijn verschillend (gesloten, druk, verlegen);
- Verjaardagen van kinderen vieren met een feestmuts en een cadeau. Er wordt voor de jarige gezongen en een traktatie uitgedeeld;
- Het vieren van algemene feestdagen zoals, Pasen, Koningsdag, Suikerfeest, Sinterklaas, Kerst.

2.2 Intercultureel werken

Intercultureel werken is een manier van denken en handelen die als een rode draad door alles heen loopt en dus niet als activiteit wordt beschreven. Intercultureel werken is voor de buitenschoolse opvang van belang omdat de kinderen leren omgaan met elkaars culturele en etnische achtergrond. Tevens geldt dit voor de omgang tussen het kind en de pedagogisch medewerker.

Ons doel is ervoor zorg te dragen dat iedereen, ongeacht culturele of etnische achtergrond zich welkom voelt bij onze buitenschoolse opvang. Herkenning in de inrichting, spelmateriaal, eetgewoontes en het vieren van verschillende culturele feesten speelt hierbij een grote rol. We achten het ene mens niet meer of minder dan de ander. We willen dit aan de kinderen overdragen door onder andere het vervullen van een voorbeeldfunctie.

Essentieel is dat men zich op basis van gelijkwaardigheid kan ontwikkelen in een veranderende samenleving. Nederland is een samenleving die bestaat uit mensen met verschillende culturele en etnische achtergronden. Iedereen, zowel autochtoon als allochtoon, moet daarin zijn weg zoeken. Het gaat erom de eigen identiteit zo te ontwikkelen dat iemand adequaat kan functioneren in deze samenleving.

2.3 Themagericht werken en workshops

Met regelmaat worden er door de buitenschoolse opvang thema's georganiseerd. Het aanbieden van thema's vergroot de aantrekkelijkheid van de buitenschoolse opvang. Ook voor de oudere kinderen is het zeer belangrijk om activiteiten aan te bieden waarbij kinderen bepaalde vaardigheden kunnen aanleren. Ze willen dingen doen die zoveel mogelijk lijken op die van volwassenen. Bij de buitenschoolse opvang kunnen kinderen hierdoor tevens een hobby ontwikkelen.

Kinderen worden indien er nieuwe thema's worden bedacht hierbij zoveel mogelijk betrokken. Omdat kinderen niet altijd hun ideeën zelf kunnen verwoorden, letten pedagogisch medewerkers op signalen die kinderen geven. De nadruk bij de buitenschoolse opvang ligt echter op een eigen invulling van de vrije tijd. Onze buitenschoolse opvang is geen school, indien een kind zijn tijd op een schoolse wijze wil invullen (schrijven, lezen, huiswerk maken etc.) is het kind hiertoe vrij. Het accent ligt echter op het bieden van ontspanning, soms is het ook heerlijk om bijvoorbeeld even in een kussen weg te zakken om te chillen.

Tijdens de schoolvakanties worden er uitgebreidere activiteiten gedaan, zoals pasta maken, breien, viltten, schaatsen, schilderen, theater/bioscoop, sporten en techniek. Deze worden georganiseerd en

gegeven door de eigen pedagogisch medewerkers of externe trainers.

Kinderen kunnen zelf ook om workshops/activiteiten vragen, wij vinden het belangrijk om in te spelen op bij wat bij hen leeft (op dat moment).

2.4 Kijk! Kindvolgsysteem

Goede buitenschoolse opvang is opvang waar kinderen zich thuis voelen, waar ze genieten van activiteiten en waar hun ontwikkeling gestimuleerd wordt. Het is opvang die ouders informeert en bij het geheel betreft. De pedagogisch medewerkers observeren dagelijks de kinderen tijdens verschillende momenten/activiteiten en bespreken dit tijdens het ophalen met de ouder. Om een nog beter beeld te krijgen van de ontwikkeling en hoe het kind zich voelt bij Moederskind voeren de pedagogisch medewerkers twee keer per jaar een observatie uit aan de hand van het kindvolgsysteem Kijk!. Vervolgens worden deze observaties eenmaal per jaar besproken met de ouders tijdens het jaarlijkse oudergesprek. Deze wordt gepland rondom de verjaardag van het kind. Ouders krijgen een kopie mee van het ingevulde volgboekje.

Kijk! op Moederskind

Bij Moederskind maken we gebruik van Kijk! kindvolgsysteem voor de BSO. Zoals hierboven beschreven staat wordt het gebruikt om een duidelijk beeld te schetsen van de ontwikkeling van het kind en hoe het zich voelt bij Moederskind. Het wordt ook gebruikt als hulpmiddel voor het vroegtijdig signaleren en inspelen op het verloop van de ontwikkeling in verband met eventueel ontwikkelingsachterstand, voorsprong of eventuele andere problemen.

Kijk! is een instrument waarmee we de ontwikkeling van jonge kinderen van vier tot twaalf jaar in kaart kunnen brengen. Het kindvolgsysteem bestaat uit een handleiding en een volgboekje waarin de pedagogisch medewerker beschrijft hoe het met het kind gaat. Er worden verschillende ontwikkelingsgebieden geobserveerd en beschreven, zoals motoriek, taal, sociale en verstandelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. Hierdoor krijgt de pedagogisch medewerker een goed beeld van het kind zowel op het gebied van de ontwikkeling als hoe het kind zich voelt.

Het Kijk! kindvolgsysteem zorgt voor handvatten tijdens een observatie van een kind aan de pedagogisch medewerker. Met Kijk! staat de pedagogisch medewerker samen met de ouders stil bij de ontwikkeling van hun kind en kunnen eventueel acties worden ondernomen om het welbevinden van het kind te vergroten.

3. Buitenschoolse opvang Moederskind

Inleiding

Gewoon ontspannen plezier hebben. Je voordoen als een ander, torens bouwen, met auto's rond racen of je pop verzorgen. Spelen neemt een belangrijke rol in bij de persoonlijkheidsontwikkeling van een kind. Het heeft invloed op de ontwikkeling op het intellectuele vlak, het sociale vlak, het motorische vlak en ook het emotionele vlak. Het kind leert door na te denken over dingen, leert vooruitdenken en plannen. Het leert onder andere zijn/ haar omgeving kennen, problemen op te lossen en hoe van alles werkt. Door je voor te doen als iemand anders kan je ervaren hoe die ander zich zal voelen in een bepaalde situatie. Het kind leert omgaan met emoties en leert hierdoor ook controle te krijgen over emoties. Spel is de taal van het kind.

3.1 Beschrijving van de buitenschoolse opvang

Er zijn in het pand twee groepsruimtes voor Buitenschoolse Opvang waar maximaal 20 kinderen kunnen worden opgevangen, in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar.

3.2 Groepssamenstelling en begeleiding

Wij proberen zoveel mogelijk de wensen van ieder individu te respecteren en te honoreren. Daarom vinden er vaak activiteiten plaats in kleine groepjes van kinderen die hetzelfde willen doen. Dit spelen in groepjes proberen wij te stimuleren door verschillende activiteiten aan te bieden en spontaan met kinderen om te gaan, ze te begrijpen en te luisteren naar hun wensen. Dit alles uiteraard binnen de grenzen van de buitenschoolse opvang.

Wij werken met beroepskrachten en alle pedagogisch werkers hebben een diploma. Moederskind is een leerplek voor pedagogisch werkers in opleiding. Naast het vaste team staan zij op de groepen. De BOL stagiaires staan boventallig op een groep. Zij worden bij ons opgeleid tot pedagogisch medewerkers in de Kinderopvang. De stagiaires ondersteunen de medewerkers op de groep, afhankelijk van het stadium van hun opleiding. Eerstejaars stagiaires zullen op de eerste plaats leren contact maken met ouders en kinderen en ondersteuning bieden bij huishoudelijke taken. Gedurende het jaar wordt dit opgebouwd naar meer zelfstandige activiteiten. Een tweedejaars stagiaire zal direct, nog steeds onder begeleiding, de activiteiten zelfstandig uitvoeren. Een derdejaars stagiair wordt naast dit alles ook betrokken bij de randzaken bij het werk van de pedagogisch medewerker. Een derdejaars stagiaire kan een 0-uren contract ontvangen en mag dan bij ziekte en tijdens schoolvakantie ingezet worden. Maar zij mag enkel alleen naast een vaste medewerker op de groep werken. Daarnaast heeft Moederskind ook BBL-stagiaires in dienst. Zij starten boventallig en krijgen steeds meer verantwoordelijkheden. Dit is gebaseerd op de vooruitgang in hun studie en hun werkzaamheden op het werk. De praktijkbegeleider evalueert en beoordeelt de mate waarin de BBL intallig ingezet mag worden. Dit wordt schriftelijk beschreven.

3.3 Basisgroepen en Open deurenbeleid

Samen spelen met je vriendje in de buurgroep, want hij houdt ook zo van dino's. Of je grote zus in de andere groep een kus geven en gelijk ook even daar die nieuwe hijskraan onderzoeken. Dat kan bij Moederskind. Wij vinden het belangrijk dat kinderen alle ruimte krijgen om te onderzoeken en te spelen. Het is hun manier om de wereld te verkennen.

Daarom werken we op de buitenschoolse opvang van Moederskind met een open deurenbeleid.

De pedagogisch doelen die hieraan gekoppeld worden, zijn:

- uitbreiding van de speelruimten, de spelmaterialen en de leefwereld van het kind;
- uitbreiding van de onderlinge contacten van het kind;
- profiteren van talenten/kwaliteiten van pedagogisch medewerkers;
- Vertrouwdheid met verschillende groepen in het gebouw.

Door het open deurenbeleid verbreden we het aanbod aan de kinderen, ze krijgen letterlijk en figuurlijk meer ruimte en keuzemogelijkheden. Goed kijken, volgen en luisteren naar wat kinderen nodig hebben is hierbij belangrijk. Door kinderen vertrouwd te laten zijn met de verschillende BSO ruimtes op de vestiging is er ook meer mogelijkheid voor het aanbieden van leeftijdsgerichte activiteiten, zoals een gezamenlijke poppenkastvoorstelling bijwonen of samen een kunstwerk maken.

Open deurenbeleid in de praktijk

De kinderen starten de middag op de buitenschoolse opvang in hun eigen basisgroep. Deze groep bestaat uit maximaal 9 tot 11 kinderen en staat onder leiding van een vaste pedagogisch medewerker. Samen eten en drinken de kinderen aan tafel op hun basisgroep. Er wordt aandacht besteed aan hoe de schooldag is geweest en kinderen die hier behoefte aan hebben, kunnen hun verhaal kwijt. Dit zorgt voor rust en regelmaat aan het begin van de middag. De pedagogisch medewerker geeft de kinderen uitleg over het middagprogramma en het activiteitenaanbod in beide BSO ruimtes. De kinderen mogen zelf kiezen op welke BSO groep en aan welke activiteit ze willen aansluiten.

3.4 Speelgoedscan

Geen kind speelt om zich te ontwikkelen. Het ontwikkelt zich door te spelen. Een kind speelt omdat – en zolang- het leuk is om te spelen. Wij kunnen veel doen om spelen leuk en goed te laten zijn. Bijvoorbeeld door aandacht te geven aan de ruimte waarin de kinderen kunnen spelen en door te bedenken hoe en waarmee kinderen kunnen spelen. Elke leeftijd geeft andere spelbehoeftes. Zo kunnen kleuters helemaal opgaan in hun rollenspel en heeft een 9-jarige meer behoefte aan tijd voor zichzelf en trekt zich terug met een boek. Bij het inrichten van de speelhoeken op de buitenschoolse opvang, gebruiken wij onze speelgoedscan als hulpmiddel.

Werken op de groep met de speelgoedscan

Bij het uitwerken van activiteiten en een thema week maken we gebruik van de speelgoedscan. De speelgoedscan helpt de pedagogisch medewerkers om tot een gevarieerd en veelzijdig spelaanbod en activiteiten te komen dat aan elke leeftijdsbehoefte voldoet. Alle kinderen kunnen, willen en zouden op zijn tijd moeten kunnen construeren, bewegen, creatief bezig zijn, hun verstand gebruiken, alleen en met elkaar. Dat proberen we in ons aanbod van activiteiten voor ieder kind aan te bieden. Zodat de buitenschoolse opvang voor elke leeftijdsgroep leuk en uitdagend blijft.

3.5 3 uren regeling

Wij streven er bij buitenschoolse opvang Moederskind naar om af te sluiten om 18.30u met minimaal twee pedagogisch medewerkers in het pand (kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang samen). Van het beroepskracht –kind leidster ratio wordt enkel afgeweken als het aantal kinderen dit toelaat en de uren vallen binnen de 3 uren regeling én bij calamiteiten.

3uurs regeling

Het is toegestaan om per dag gedurende maximaal drie uur af te wijken van de beroepskracht/kind ratio. Dit geldt voor de vakantiedagen. Tijdens schooldagen mag de BSO maximaal een half uur afwijken op beroepskracht/kindratio. Op vakantiedagen start de BSO om 8.30 tot 18.30 uur op. Tussen 12.45 en 15.00 uur wordt dan van de beroepskracht/kindratio afgeweken. Tijdens 12.45 en 15.00 houden de medewerkers van de BSO pauze. De BSO is een cluster met de peutergroep de Tijgertjes. Dat houdt in dat zij onderling de pauzes afstemmen, zodat ze voldoen aan de beroepskracht/kind ratio tijdens de 3-uursregeling. Tijdens schoolweken wordt er sporadisch een half uur afgeweken op beroepskracht/kindratio. Als dit gebeurt dan is dit met kinderen ophalen van school tussen 14.15 en 14.45.

Verder gelden de volgende voorwaarden voor de drie-uursregeling:
In totaal moet minstens de helft van het benodigde aantal beroepskrachten aanwezig zijn;
Altijd dient er minstens één beroepskracht plus een achterwacht aanwezig te zijn;

Calamiteiten

Slechts in onvoorziene omstandigheden (bijvoorbeeld een calamiteit met een kind waardoor een beroepskracht naar de dokter is met een kind) zal afgeweken kunnen worden van het beroepskracht/kind ratio. Gedurende de gehele periode waarop er kinderen aanwezig zijn, is het van belang dat er altijd minimaal één pedagogisch medewerker aanwezig is (naar de norm van beroepskracht/kind ratio) en een andere volwassene die ingezet kan worden in geval zich een calamiteit voordoet. Deze volwassene kan bijvoorbeeld een stagiaire, locatiemanager of directielid zijn. Mocht het, door plotselinge ziekte of een calamiteit, voorkomen dat er te weinig pedagogisch medewerkers aanwezig zijn voor het aantal kinderen in de groep, wordt er direct contact gelegd met de locatiemanager of de directie. Deze zorgt dat er binnen het uur een invaller is, of dat er incidenteel uitgeweken kan worden naar een andere groep om aan het beroepskracht/kindratio te kunnen voldoen. Mocht er niet uitgeweken kunnen worden, of geen pedagogisch medewerker beschikbaar zijn, worden er ouders gebeld en moeten er kinderen opgehaald worden om weer aan het beroepskracht/kindratio (en dus de veiligheidnorm) te voldoen.

3.6 Kinderen die zorg behoeven

Soms kom je binnen de opvang wel eens kinderen tegen die zich anders ontwikkelen, die vastlopen in hun ontwikkeling of die om een andere reden extra zorg behoeven. Dit zijn de zogenaamde zorgkinderen. Onze taak hierin is het signaleren en bespreekbaar maken van de zorg. Dit doen wij door in eerste instantie in gesprek te gaan met ouders. In overleg met ouders wordt contact gelegd met school, om te zien of zij onze observatie herkennen. Wanneer nodig kunnen wij de hulp inschakelen van een gespecialiseerde organisatie, die het kind kan helpen of de pedagogisch medewerker kan ondersteunen. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders.

Wanneer wij vermoedens hebben van kindermishandeling of huiselijk geweld, zullen wij de stappen volgen van de wettelijk verplichte meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

- Stap 1: In kaart brengen van signalen
- Stap 2: Collegiale consultatie
- Stap 3: Gesprek met ouders/verzorgers
- Stap 4/5: Afwegingskader
- Stap 6: Evaluatie

Bij vermoeden van situaties van acute onveiligheid dienen wij direct contact op te nemen met samen veilig (veilig thuis)

3.7 Mentorschap

Bij Kinderopvang Moederskind werken wij met mentorschap. Dit houdt in dat ieder kind een eigen mentor heeft. Dit is een vaste pedagogisch medewerker van de basisgroep van het kind. We werken met mentoren, zodat er een vast aanspreekpunt is voor ieder kind en de ouder. De mentor is verantwoordelijk voor een kind, waardoor alle zaken voor het kind door één persoon worden geregeld. Als de pedagogisch medewerker zich verantwoordelijk voelt, zal deze ook onbewust meer aandacht hebben voor opvallendheden en mogelijkheden van het kind.

Mentorschap houdt het volgende in:

- De mentor houdt het intakegesprek met de 'nieuwe ouder', zodat deze op de hoogte is wie de mentor is van zijn kind.

- De mentor is verantwoordelijk voor het welbevinden van het kind. De mentor voert waar nodig, in overleg met collega's, observaties uit;
- De mentor zorgt dat de kindgegevens van zijn mentorkind op orde zijn (toestemmingsformulieren, contactgegevens, etc.);
- De mentor voert jaarlijks een oudergesprek aan de hand van de methode kijk. Als er meer gesprekken nodig zijn, kan dit altijd in overleg gepland worden.
- De mentor regelt, indien noodzakelijk, een vervangend aanspreekpunt.

Het mentorschap houdt niet in dat de andere pedagogisch medewerkers zich niet meer verantwoordelijk hoeven te voelen voor ieder kind. Iedereen blijft verantwoordelijk voor alle kinderen, alleen ligt er bij het ene kind (lees: het mentorkind) net meer aandacht voor de pedagogisch medewerker. Bij afwezigheid van de mentor wordt door de andere vaste pedagogisch medewerkers op de groep waargenomen. Bij langdurige afwezigheid of wanneer het om een zorgkind gaat, is de mentor er verantwoordelijk voor dat duidelijk is voor de collega's en de ouder(s) wie het aanspreekpunt in deze periode is.

4. Dagelijkse opvang

Inleiding

Als buitenschoolse opvang zijn we medeverantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. We streven ernaar om een veilige haven te zijn, een tweede thuis voor de kinderen. Om dit te kunnen realiseren hebben we vaste rituelen en terugkerende handelingen.

4.1 De locatie

De buitenschoolse opvang is sfeervol en huiselijk ingericht. Er is op de buitenschoolse opvang een ruim aanbod aan gevarieerd, veilig en duurzaam spelmateriaal voor alle leeftijdsgroepen waaruit kinderen kunnen kiezen en waarvan de kinderen het meeste zelf kunnen pakken. De buitenschoolse opvang is zo ingericht dat elke activiteit een eigen plek heeft. Aan tafel kan geknutseld worden of een spelletje worden gespeeld. In de hoeken is verschillend spelmateriaal aanwezig zoals; auto's, blokken, lego, een treinbaan en poppen. In de zithoek kunnen de kinderen zich even terugtrekken met een boekje of gewoon even lekker niets doen. Ook voor buiten is er materiaal aanwezig om diverse activiteiten te ondernemen.

Elk kind heeft een eigen luizenzak waar hij of zij persoonlijke spulletjes in kan doen. Daarnaast wordt de post vanuit de buitenschoolse opvang ook in deze luizenzak gedaan. De jassen worden in de luizenzakken opgehangen op de kapstok.

4.2 Het team

De buitenschoolse opvang heeft vaste pedagogisch medewerkers. In de buitenschoolse opvang begeleidt één pedagogisch werker 9 tot 11 kinderen. Bij ziekte of vakantie wordt de vaste pedagogisch medewerker vervangen door een (vaste) invalkrachten die werkzaam is bij zowel het kinderdagverblijf als de buitenschoolse opvang. Op het memobord, bij binnenkomst op de locatie, is te zien welke pedagogisch medewerkers die dag op de buitenschoolse opvang aanwezig zijn. Binnen de buitenschoolse opvang zijn er stage mogelijkheden voor studenten die de opleiding Pedagogisch Werk volgen. Een pedagogisch medewerker is minimaal in bezit van een diploma van de opleiding pedagogisch werk niveau 3 of 4 of is in opleiding via een BBL traject. Elke pedagogisch medewerker heeft jaarlijks een functioneringsgesprek, waarbij gekeken wordt naar de communicatie over en weer van de medewerker met de kinderen op de buitenschoolse opvang. Jaarlijks vindt ook deskundigheidsbevordering plaats voor de medewerkers op het gebied van gezondheid en veiligheid (EHBO en Bedrijfshulpverlening). Tevens blijven de medewerkers zichzelf ontwikkelen door inhoudelijke scholing te volgen.

4.3 Scholen en vervoer

Op buitenschoolse opvang vangen we kinderen op van de Gertrudisschool. De pedagogisch medewerkers zorgen samen met management dat de kinderen vanuit school naar de buitenschoolse opvang worden begeleidt. De kinderen verzamelen bij de school op een afgesproken plaats, dit is wisselend per school. De pedagogisch medewerker is herkenbaar aan de oranje bodywarmer waarop het logo van Moederskind staat.

4.4 Daginulling tijdens schoolweken

Tijdens de schoolweken worden de kinderen te voet van school gehaald. Op de buitenschoolse opvang aangekomen krijgen de kinderen wat te eten en te drinken. Er is gelegenheid om even rustig met de kinderen de dag door te nemen en we vragen de kinderen wat ze willen doen. We werken kindvolgend en spelen in op de behoefte van de kinderen op dat moment. Het kan dus betekenen dat we de ene dag met een ander aanbod komen dan de andere dag. Dit hangt dus af van waar de kinderen op dat moment zin in hebben, waar ze mee bezig zijn of wat er speelt in de groep. Bij het

organiseren van activiteiten bieden we de kinderen gelegenheid om zelf ideeën aan te dragen. Kinderen mogen zelf kiezen wat ze willen doen; vrij spelen, meedoen aan een activiteit of gewoon nog even lekker niets doen. We stimuleren kinderen wel om mee te doen met activiteiten, maar dwingen niet. In de praktijk blijkt dat kinderen makkelijk enthousiast te krijgen zijn voor een gezamenlijke activiteit.

We organiseren activiteiten zoals sportieve spelletjes, samen muziek maken, knutselen, koekjes bakken of samen een voorstelling bedenken. Mochten kinderen kiezen voor vrij spel dan worden er met het kind duidelijke afspraken gemaakt over het spelen en het opruimen. Ook stimuleren we het buitenspelen en bieden gerichte activiteiten aan zoals: voetballen, naar een speeltuintje of een kringspelletje. Aan het eind van de middag krijgen de kinderen nog wat te eten en te drinken aangeboden. Als de kinderen opgehaald worden nemen we de tijd om even met de ouders te praten en zorgen we voor een rustige sfeer op de buitenschoolse opvang.

4.5 Daginvulling tijdens vakanties en schoolvrije dagen

In de vakanties en op schoolvrije dagen zijn we de hele dag geopend van 8.30u tot 18.30u en worden de kinderen door hun ouders gebracht. We verwachten dat alle kinderen vóór 9.30u worden gebracht, zodat we tijdig kunnen starten met ons dagprogramma.

De schoolvrije dagen worden als vakantiepakket afgenomen.

Op deze dagen is er meer ruimte voor een uitstapje of een uitgebreider programma. Er wordt in de vakanties gewerkt met themaweken of themadagen. Vooraf wordt er door ons een programma gemaakt met daarin verschillende activiteiten voor de kinderen rondom een bepaald thema. Vooraf aan de vakantie sturen we ouders via de mail een activiteitenoverzicht van de vakantieperiode. Aan het begin van de dag vertellen we de kinderen wat de planning is en vragen we ze of ze zelf nog ideeën hebben. Uitstapjes organiseren we bijvoorbeeld naar het museum, een voorstelling of een kinderboerderij. Bij uitstapjes staat naast plezier nadrukkelijk de veiligheid van de kinderen voorop.

4.6 Voeding

Op de buitenschoolse opvang wordt een gezonde gevarieerde basisvoeding aangeboden in een regelmatig patroon. We geven de kinderen maximaal drie tussendoortjes op een hele dag en maximaal twee op een halve dag. Het pakket aan basisvoeding is gebaseerd op de richtlijnen van het voedingscentrum. De voeding wordt bewaard zoals beschreven staat in ons procedureboek. We stimuleren kinderen om te eten, maar dwingen niet. Ieder kind is uniek en we proberen rekening te houden met individuele behoeften en de wensen van ouders. Tijdens de maaltijd grijpen we de gelegenheid aan om waarden en normen en sociaal gedrag aan te leren. Zo willen we de zelfstandigheid bevorderen door bijvoorbeeld de kinderen zelf hun drinken in te laten schenken. Daarnaast leren we de kinderen tafelmanieren zoals netjes eten, rustig aan tafel zitten en op je beurt wachten. Het gaat niet alleen om het eten of drinken, maar ook om het contact met elkaar en de sfeer van het samen zijn. Het eetmoment wordt gebruikt om met de kinderen in gesprek te gaan. Ook genieten van het eten vormt een belangrijk aspect en het leren eten van nieuwe dingen.

Omdat we het belangrijk vinden dat kinderen voldoende kunnen bewegen, houden we de tafelmomenten zo kort mogelijk. Ook kan er tijdens het spelen een extra ronde eten en drinken worden aangeboden.

De kinderen krijgen elke dag vers fruit, groente, crackers of rijst wafel en bij de broodmaaltijd volkoren brood met hartig en zoet broodbeleg. De kinderen drinken thee, water of melk. Kinderen mogen kiezen wat ze op hun brood of cracker willen. Als kinderen behoefte hebben aan extra drinken, krijgen ze dit. We zijn terughoudend als het gaat om het eten van snoep. In de vakanties wordt in het kader van het thema soms iets bijzonders gegeten of door de kinderen zelf klaargemaakt (tosti's, sandwiches, smoothies, knakworstjes, pizzaatje, koekjes bakken). We houden rekening met kinderen die vanwege een allergie of om andere redenen bepaalde voedingsmiddelen

niet mogen eten. Er worden duidelijke afspraken gemaakt over wat het kind wel of niet mag hebben en deze gegevens worden uitgebreid opgeschreven, zodat iedere pedagogisch medewerker hiervan op de hoogte is. Ouders kunnen producten van thuis meenemen die in het aangepaste dieet van hun kind(eren) passen.

Ons uitgangspunt is gezond gedrag te stimuleren bij kinderen op het gebied van voeding, hygiëne en beweging. Wij geven hierbij het goede voorbeeld. De kinderen worden algemene hygiëneregels aangeleerd; zoals handen wassen voor het eten en na toiletgebruik. Elk kind gebruikt een eigen zakdoek. Verder gaan we vaak naar buiten waar we bewust activiteiten aanbieden die kinderen uitdaagt tot beweging.

4.7 Televisie en computergebruik

Op de buitenschoolse opvang kiezen we voor een actieve invulling van de vrije tijd van kinderen. Veel kinderen kijken thuis en op school vrij veel tv of zijn met de computer bezig. Televisie kijken en computerspelletjes doen kan ontspannen en leerzaam zijn als het verstandig gebruikt wordt. Echter we kiezen op de buitenschoolse opvang voor een beperkt en bewust gebruik van de televisie en de computer. We proberen ook de kinderen een bewuste keuze te laten maken voor een film of spelletje, zodat ze niet uit gewoonte kijken of spelen, maar omdat het ze echt interesseert. We zijn op de hoogte van de inhoud van de films en computerspelletjes en schatten in voor welke leeftijd we deze materialen geschikt vinden. Daarom hebben we op de buitenschoolse opvang alleen films geschikt voor alle leeftijden. We bieden geen films met geweld en agressie aan. Muziek wordt gebruikt als activiteit of als achtergrond, mits de groep dat op dat moment toelaat.

Het televisiekijken dient een duidelijk doel: bijvoorbeeld tijdens een themaweek wordt er een film getoond die past binnen het thema of er wordt televisie gekeken (passend bij het thema) op een regenachtige dag. Tijdens de vakantiedagen en schoolvrije dagen wordt er maximaal één film gekeken per dag of maximaal één uur durende korte film en niet tijdens het halen en brengen.

5. Speciale momenten

5.1 Kennismaken en wennen

Als een kind nieuw geplaatst is op de buitenschoolse opvang vindt er over het algemeen eerst een rondleiding en kennismakingsgesprek plaats. Tijdens dit gesprek wordt de dagelijkse gang van zaken besproken op de buitenschoolse opvang. En er wordt informatie uitgewisseld tussen de ouder(s) en de pedagogisch werker. De gegevens van het kind worden gecontroleerd en er worden afspraken vastgelegd. Er kunnen bijvoorbeeld afspraken gemaakt worden over de mate van zelfstandigheid van het kind. Het kind kan tijdens dit gesprek ook alvast een kijkje komen nemen op de buitenschoolse opvang. Het doel van het wennen is dat het kind vertrouwt raakt in deze nieuwe omgeving en kennis maakt met de kinderen en de pedagogisch medewerker van de groep. We nodigen het kind uit om twee middagen een paar uurtjes te komen wennen, voordat het kind bij ons op de buitenschoolse opvang komt. Deze wendagen worden van tevoren afgesproken en vallen binnen het contract. De dag dat het kind op de buitenschoolse opvang is, proberen we de vaste pedagogisch medewerker in te plannen. Deze pedagogisch medewerker is het aanspreekpunt voor de kinderen en de ouders. Zij helpen het kind op weg. Door samen te spelen en het kind te stimuleren contact te maken met andere kinderen, zorgen we ervoor dat het kind zich snel thuis voelt op de buitenschoolse opvang.

Het nieuwe kind op de buitenschoolse opvang wordt goed geobserveerd, zodat we kunnen inschatten wat het kind nodig heeft. Sommige kinderen willen even lekker in de relaxhoek liggen en met rust gelaten worden. Anderen willen juist even hun verhaal kwijt. Het kind wordt voorgesteld aan de andere kinderen en we proberen het kind te koppelen aan een maatje om het kind wegwijs te maken op de groep. We proberen te achterhalen wat het kind leuk vindt om te doen en letten erop dat we steeds duidelijk benoemen wat het kind kan verwachten.

5.2 Extra dagen en ruildagen

Het komt voor dat ouders een extra dag of een ruildag willen afnemen. Dit is bij Moederskind altijd mogelijk mits het kind aantal het voor die dag toelaat. De aanvraag voor een extra dag of ruildag wordt via de mail aangevraagd bij de directie (tevens planning): info@moederskind.com. Zowel een extra dag of een ruildag is enkel mogelijk als er plaats is. Dit geldt ook wanneer het een wijziging in de opvang is voor langere periode, dan wordt dit altijd eerst schriftelijk bevestigd door ouders. Wanneer een kind op een ingeplande extra dag wordt afgemeld, op de dag zelf, wordt deze dag wel gefactureerd. Bij tijdige afmeldingen (24 uur van tevoren) hebben wij namelijk de mogelijkheid om andere kinderen te plaatsen, of personeel anders in te delen.

Bij een ruildag geldt dat ouders mogen ruilen binnen een week na de datum dat het kind niet op de opvang is geweest. Een week ervoor en een week erna. Voor een ruildag hoeft geen formulier door ouders ondertekend te worden. Een voorbeeld voor een ruildag is als volgt. Jullie kind komt niet op donderdag in week 3. Dan kan deze dag geruild worden in week 2, 3 of 4. Onder de voorwaarde dat er plaats is. Een schooldag mag niet worden geruild met een vakantiedag.

5.2 Uitstapjes

Naast activiteiten die we aanbieden op de buitenschoolse opvang gaan we ook regelmatig op stap met de kinderen naar een speeltuin of veldje in de buurt. In de vakanties gaan we soms wat verder weg en maken we ook gebruik van het openbaar vervoer. De kinderen worden van tevoren goed geïnstrueerd en voorbereid. We nemen voorzorgsmaatregelen en nemen bijvoorbeeld een mobiele telefoon en de gegevens van de kinderen mee. De ouders worden vooraf op de hoogte gesteld van een uitstapje en om toestemming gevraagd.

5.3 Veiligheid, uitdaging en regels

Voor de ontwikkeling van het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van kinderen is het belangrijk hen voldoende uitdaging te bieden. Door kinderen de mogelijkheid te bieden nieuwe ervaringen op te doen. Bij het aanbieden van activiteiten houden we goed rekening met de leeftijd en de capaciteiten van het kind. Zo zorgen we ervoor dat de emotionele en fysieke veiligheid gewaarborgd is. We maken de ruimten overzichtelijk, we zijn als pedagogisch medewerkers altijd bereikbaar en bieden duidelijke regels op de buitenschoolse opvang. We vinden het belangrijk dat kinderen zelf risico's leren inschatten en helpen hen daarbij. Hierbij geven we duidelijke grenzen aan wat kinderen mogen en bieden hen daarnaast onder begeleiding oefensituaties. Zo worden bepaalde activiteiten, zoals timmeren of koken alleen aangeboden onder toezicht en met hulp van de pedagogisch medewerkers. We leren kinderen bijvoorbeeld hoe ze veilig moeten oversteken en hoe ze veilig gebruik kunnen maken van de speelgelegenheden in de omgeving.

Jaarlijks vindt er minimaal één ontruimingsoefening plaats samen met de kinderen, zodat iedereen goed weet wat te doen in geval van een calamiteit. Mocht er ondanks onze oplettendheid toch iets gebeuren op de BSO dan worden de ouders daar uiteraard van op de hoogte gesteld en vullen we een ongevallen registratieformulier in.

Bij Moederskind werken wij met een gezondheid en veiligheidsbeleid op Moederskind. Hierin staan alle grote risico's omschreven, kleine risico's en welke regels we daar voor hebben met de kinderen. Om de risico's in kaart te hebben, wordt er gebruik gemaakt van de risicomonitor. Naast de risico's is er in dit beleid ook aandacht voor de sociale veiligheid op Moederskind. Het veiligheid en gezondheidsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd met de pedagogisch medewerkers in de verschillende teamoverleggen. De veiligheid wordt, naast de gezondheid en het welbevinden van de kinderen door de GGD jaarlijks gecontroleerd in het inspectiebezoek. Het veiligheid en gezondheidsbeleid is in te zien op de locatie en op de website.

Regels

Om duidelijkheid en continuïteit te kunnen bieden zijn er bij de buitenschoolse opvang een aantal regels van toepassing. De regels die wij stellen, stellen wij niet om de kinderen te beperken, maar om aan te geven hoe je in een groep rekening houdt met elkaar, zodat ieder een eigen plek heeft in de groep. Een kind wordt echter zo min mogelijk tot iets gedwongen. Regels hebben vaak een negatieve bijklank. Mede om deze reden proberen wij kinderen zo min mogelijk te dwingen, maar benaderen wij het kind op een positieve wijze. Dit kan zijn door bijvoorbeeld het kind op een rustige manier uit te leggen waarom iets niet mag. Met enkele regelmaat bespreekt de pedagogisch medewerker de regels met de kinderen, met als doel kinderen inspraak te laten hebben in de regels waaraan zij zich dienen te houden. Ook tijdens werkbeprekingen worden de regels onderling geëvalueerd. Bij regels kunnen accentverschillen zijn. De ene pedagogisch medewerker zal bijvoorbeeld meer waarde hechten aan het op tijd zijn dan de ander. Het doel is echter hierin zoveel mogelijk één lijn te trekken en consequent te zijn in het toepassen van de regels.

6. Het individuele kind – Ontwikkeling en buitenwereld

Ieder kind is anders en het dient ook als zodanig behandeld te worden. De wijze echter waarop bijvoorbeeld een talent bij een kind tot ontwikkeling komt, heeft te maken met hoe de buitenwereld daar mee omgaat, de ouders drukken hier een grote stempel op. Om deze reden vinden wij contact met ouders zeer belangrijk. Zo vindt er contact plaats bij breng en haalmomenten en hebben we jaarlijks een oudergesprek. Indien er behoefte is, naast deze gesprekken voor een gesprek, kunnen deze in overleg gepland worden. Deze gesprekken verlopen aan de hand van door de pedagogisch medewerkers gehouden observaties. Dit alles heeft als doel om in samenspraak met de ouders de kinderen zo goed mogelijk in hun ontwikkeling te volgen en bij een eventuele ontwikkelingsstoornis door te kunnen verwijzen. Wij vinden dat er ruimte moet zijn voor een plezierige en veilige jeugd. De vele en snelle veranderingen maken dat onze samenleving vluchtiger, machtiger en individualistischer is geworden. Kinderen moeten al snel belangrijke keuzes maken, verantwoordelijkheid dragen, een weg vinden in een enorm aanbod van informatie en inspelen op trends. Het risico van “de weg kwijt raken” is groot voor veel kinderen. Wij vinden dat onze buitenschoolse opvang een belangrijke taak heeft in de opvang en begeleiding van schoolkinderen. Dit proberen wij te bereiken door het bieden van veel gerichte en persoonlijke aandacht.

6.1 Eigenheid, Eigenwaarde en verantwoordelijkheid

Eigenheid

Omdat ieder kind uniek is verloopt de ontwikkeling bij ieder kind anders. Op het cognitieve vlak kan een kind zich bijvoorbeeld goed ontwikkelen, maar met lichamelijke ontwikkeling kunnen zij moeite hebben. Omdat wij deze eigenheid van de kinderen in acht nemen, stimuleren wij zowel de ontwikkelingsaspecten die een kind goed af gaan alsmede de aspecten die het kind moeilijker afgaan. Door het kind met regelmaat activiteiten aan te bieden, trachten wij alle aspecten van het kind te stimuleren.

Wij vinden dat kinderen recht hebben op de eigenheid. Wij kennen daarom geen eenduidige benaderingsmethode; wij verwachten niet van alle kinderen hetzelfde. Wij creëren een klimaat waarin het zelf beslissingen mogen nemen o.a. belangrijk is, zijn kinderen vrij in hun keuzes. Ze hoeven bijvoorbeeld een activiteit niet allemaal leuk te vinden, altijd aan groepsactiviteiten deel te nemen en vriendschappen te sluiten met alle kinderen bij de buitenschoolse opvang. Ze mogen ook alleen zijn, een boek lezen of naar muziek luisteren.

Eigenwaarde

Bij onze buitenschoolse opvang bieden wij kinderen mogelijkheden om allerlei ervaringen op te doen, om leren we ze zelf problemen op te lossen. Waar op school minder ruimte voor is, kan bij ons wel. Zij mogen bij ons juist fouten maken, wij willen hen laten ervaren dat dit niet erg is. Wij geven geen cijfers, kinderen hoeven zich onderling niet te meten aan elkaar. Doordat kinderen ervaren dat zij dingen zelf kunnen en mogen, er geen sprake is van beoordeling, leveren wij een belangrijke bijdrage aan een positieve eigenwaarde.

Volwassenen en andere kinderen kunnen soms bewust of onbewust een negatieve uitwerking hebben op de eigenwaarde van een kind. Wij zijn van mening dat een negatieve uitwerking voor een zeer groot deel is te voorkomen door goede communicatie met de kinderen. Er wordt uitgelegd waarom het gedrag van de kinderen wordt afgekeurd of juist wordt goedgekeurd. Hiermee bedoelen wij het geven van feedback in de ik-vorm (ik vind het vervelend dat....), hierna worden alternatieven aangeboden (misschien kun je beter....) Het kind leert dan dat het zijn gedrag is wat op het moment wordt afgekeurd en niet zijn gehele wezen.

Door goed naar de kinderen te luisteren en te observeren, zie en hoor je hoe de kinderen zich van binnen voelen. Door hier met de kinderen over te praten en hun eigen gedrag te reflecteren “coach” je de kinderen in het vinden van een eigen identiteit. Het kind is zich dan bewuster hoe zijn gedrag door anderen wordt ervaren. Dit kan bijdragen tot een betere ontwikkeling van het ontwikkelen van

een eigen ik. Praten over de kinderen waar deze bij zijn, kan heel kleinerend op een kind overkomen wat de eigenwaarde van het kind negatief kan beïnvloeden. Als wij over kinderen praten, proberen wij hen hier zo veel mogelijk bij te betrekken of wordt een ouder gevraagd even mee te lopen naar een andere ruimte. Desgewenst kan er een afspraak worden gemaakt voor een gesprek.

Eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheid

De buitenschoolse opvang biedt kinderen aantrekkelijke mogelijkheden om (anders) te leren spelen, om nieuwe vaardigheden te ontwikkelen en om kennis te maken met o.a. kunst, cultuur en techniek. Ieder kind zit hierbij in een ander ontwikkelingsstadium. Elk kind mag immers in het leven staan op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Dit betekent voor ons dat wij ons steeds bedenken "hoe gaan wij om met dit kind? In deze situatie?" Wij geven de kinderen daartoe verantwoordelijkheden die bij hen passen, bij hun leeftijd of bij hun mogelijkheden. Het is een uitdaging voor hen en voor ons; wat kunnen en willen ze, waar betrekken wij ze wel of niet bij.

Een te groot beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van deze jonge kinderen, geeft een zware belasting. Wij passen ervoor op dat een kind niet zijn eigen grenzen overschrijdt.

Kinderen die verantwoordelijkheden krijgen, zullen zich meer betrokken voelen bij dat wat erop een dag gebeurt. Zij worden zich ervan bewust dat iedereen een steentje bijdraagt aan de sfeer bij de buitenschoolse opvang. Waar mogelijk geven wij de kinderen inspraak in bijvoorbeeld het bedenken van thema's. Ook door middel van groeps gesprekken, evaluaties en enquêtes wordt er gekeken naar de beleving van de buitenschoolse opvang bij de kinderen.

6.2 Zelfvertrouwen en zelfstandigheid

Vertrouwen in zichzelf en anderen

Tijdens de schooljaren ontwikkelen kinderen meer en meer hun eigen identiteit. Ze weten steeds beter hoe hun eigen leefwereld eruit ziet en ze leren zichzelf nu pas beter kennen. Hiermee groeit ook het vertrouwen of juist het gebrek aan vertrouwen in zichzelf. De ouders hebben naast de pedagogisch medewerker en eventuele andere beroepsopvoeders de taak een kind vertrouwen in zichzelf te leren krijgen door het kind het gevoel te geven dat deze geaccepteerd wordt zoals het is. Het bieden van consequente regels en gewoontes helpen het kind om zich een gevoel van veiligheid te geven. Dit zal tevens het vertrouwen in de pedagogisch medewerker bevorderen.

Zelfstandigheid

Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren om zelfstandig te denken en te handelen, zodat zij hun eigen keuzes kunnen maken. Kinderen kunnen niet zelfstandig worden zonder dit te oefenen. Met deze basisvaardigheden zullen zij later hun eigen plek kunnen vinden in de maatschappij. Zelfstandigheid betekent kinderen leren na te denken over dingen die ze wel of niet willen. Het betekent dat wij steeds weer opnieuw moeten vaststellen wat een kind zelf kan, en waar het nog een steuntje in de rug nodig heeft. In de ontwikkeling van de zelfstandigheid speelt taalontwikkeling een grote rol. Het is van belang dat kinderen duidelijk leren benoemen wat ze wel of niet willen. Kinderen worden hiertoe gestimuleerd door de pedagogisch medewerker.

6.3 Conflicten, straffen en belonen

Conflicten

In de groep leren kinderen te communiceren met anderen, te onderhandelen over spel, en conflicten zoveel mogelijk zelf op te lossen. Ze leren rekening houden met anderen en ervaren hun relatie in en met de groep. Er is altijd de mogelijkheid om je even terug te trekken. Natuurlijk kan er desondanks een conflict ontstaan. Indien er een conflict is ontstaan tussen twee of meerdere kinderen neemt de pedagogisch medewerker deze kinderen apart. Dit kan bijvoorbeeld aan tafel zittend zijn, maar ook bij elkaar staand. Om de kinderen het conflict zelf te laten oplossen, neemt de pedagogisch

medewerker hier een sturende en/of begeleidende rol in. Indien een kind inziet dat zijn gedrag fout is, kan er van het kind gevraagd worden zijn excuses aan te bieden aan de ander.

Hierbij is het van belang dat het kind ook benoemd van welk gedrag het spijt heeft: “sorry, dat ik.....”. Vervolgens dienen de kinderen weer positieve aandacht te krijgen. Dit door bijvoorbeeld het geven van een complimentje met de oplossing van het conflict.

Straffen en belonen

Elk kind zal op het pad van zijn ontwikkeling geconfronteerd worden met grenzen. Om die grenzen te leren kennen, probeert een kind ze uit. Wij helpen de kinderen met het vinden van die grenzen. Het is hierbij belangrijk dat kinderen weten welke regels er van toepassing zijn bij de buitenschoolse opvang. Deze worden dan ook met enige regelmaat met de kinderen besproken, er moet voor het kind ook duidelijkheid over bestaan. Soms is het echter raadzaam om het gedrag van het kind te negeren, soms moet een pedagogisch medewerker actie ondernemen. Het is aan de pedagogisch medewerker om deze situatie te bepalen. Indien het kind gestraft wordt, moet het duidelijk zijn welk gedrag van het kind wordt afgekeurd. Ditzelfde geldt voor het belonen van de kinderen, dit kan bijvoorbeeld zijn door het geven van een complimentje.

6.4 Lichamelijke beweging

Op de buitenschoolse opvang streven wij ernaar een rustpunt voor de kinderen te zijn na een drukke dag school. Hier valt volgens onze opinie echter ook lichamelijke beweging onder. Het uitoefenen hiervan kan de spanning van de dag wegnemen. De kinderen van de buitenschoolse opvang hebben de gelegenheid om buiten te spelen waarbij zij sportieve activiteiten kunnen beoefenen. Bijvoorbeeld: voetbal, touwtje springen en andere buitenspellen.

Het eigen lichaam

Tussen de 4 en 12 jaar verandert het lichaam van het kind. Bovendien beginnen kinderen na te denken over hun relaties met elkaar en over liefde. Dit onderdeel van hun ontwikkeling kan niet genegeerd worden. Het omgaan met het eigen lichaam kan echter wel omringd worden door taboes. Seksualiteit en het eigen lichaam horen bespreekbaar te zijn bij de buitenschoolse opvang als kinderen met vragen of problemen komen. De pedagogisch medewerkers staan open voor vragen en opmerkingen van de kinderen, maar gaan niet verder dan waar zij zichzelf gemakkelijk bij voelen. Naarmate het kind ouder wordt en het zelfbewustzijn en het lichaam zich ontwikkeld groeit soms een mate van schaamte. De pedagogisch medewerker geeft daarom de kinderen de gelegenheid om zich (bv bij verkleden) in een afgezonderde ruimte om te kleden. De behoefte aan privacy moet worden gerespecteerd. De pedagogisch medewerkers vervult hierbij een voorbeeldfunctie en spreekt andere kinderen hier eventueel op aan.

7. Tot slot

Dit pedagogisch beleids- en werkplan is een dynamisch plan en wordt daarom regelmatig met alle betrokken partijen bijgesteld. Het team van Moederskind vindt betrokkenheid en een open sfeer belangrijk. Wij staan er dan ook open voor om over de pedagogische handelwijze met u in gesprek te zijn én te blijven. We willen vanuit onze pedagogische visie zo goed mogelijk aansluiten op de thuissituatie.